

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

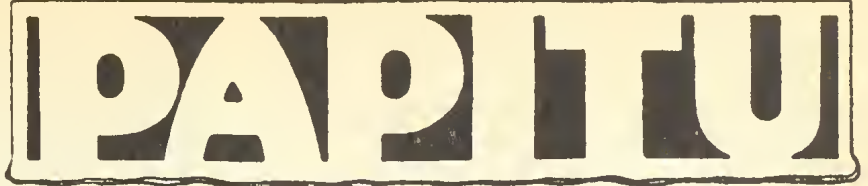
Pelayo, 38 : Barcelona

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

ESpanya, Trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » » » » » » 3

Pago anticipat

Dels treballs publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

Dels faritzeus den Zamenhof

Alabat sigui Déu! per fi puc continuar la meva tasca de cronista, sense inquietut, en plena restauració de la tranquil·litat. Per més tenirne me n'he anat a pagès.

Em serveix d'escriptori una vella taula de cuina plena de corcs y esquerdes, clavetejada am claus de ferro d'amplia cabota. Vora la finestra un xic gòtica, oviro el cel blau, una grossa alsina, un paller y unes quantes teules cobertes de ronya y ocre. Perque el vent no se m'enporti les quartilles, les subjecto amb enormes patates. Les mosques brunzen y m'inquieten pero... alabat sigui Déu una altra volta! ja no sento enraonar en esperanto!

Sí, amics, ells, els faritzeus den Zamenhof s'han llessat al carrer fent us de llur mixtificada parla. Els hi han dit universals y s'ho creuen y ja no'n tenen prou per assajarse amb els foscos recons de les aules. Ja'ls sentiréu en plè carrer, gaudint l'impunitat de l'incomprens. Oh sublim infantilisme de conversar amb un llenguatge estrany!

L'esperantista pressent que mai tindrà vera necessitat d'expressarse en altra llengua que la llur; que aduc aixís ho farà malament, y que aquell vocabulari universal que comensa a manejar ab trassa es lo mateix que un nou fusell descarregat.

Si tinguéis cabals faria un viatge; correria terres fins topar un home qui com ell duqués la contrassenya en la solapa y allavors com li costa d'expressarse diria mal d'Espanya.

Un congrés am rebaixa de trens es l'esperansa més esperansadora de l'esperantista. Probablement no hi anirà perque té un *empleo* que'l lliga, una dona que'l mana y una malura crònica que'l mareja, pero podrà enterarse pels diaris de l'assistencia d'un rus, d'un moro y d'un portuguès els quals un cop encarats convenientment conversaran. Y això sí, trenca'l cor.

No sé, ni m'esplico com ha fet tants adeptes en tan poc temps en les petites ciutats com la nostra. Si jo fes anunciats estatístics diria: a més mandra més Zamenhof. Que hi fa que no sapiguem la nostra llengua si en sabem una que arriba a tot arreu. Y sense això el fer de progressiu mai destorba. No digueu que aquelles trenta mil paraules dels xinos, aquell intrincament de signes dels alarbs, aquell pagar mesades al mestre d'in-

glès y aquell no entendres amb els inglesos ni a les mesades era fortament barbre.

Estudiar idiomes era un martiri, calia venirne de mena, ferho de petit y corre mon. Y ara què: tres mesos de llissó al costat de senyoretas, sis rals de vocabulari y una insignia; tira peixet.

Tots els que s'han vist am disposicions pedagògiques plens d'humanitarisme s'han llessat a redemptors. Vagin entrant caballers que aquí am quaranta vuit hores arrasarem fronteres sense canons, sense sang, sense rebuts y sense gramàtica. Qui es doncs que no's matricula; qui no voldrà llegir la «Mare» d'en Rusiñol

vessada en una llengua sense mare; qui no voldrà anar a l'estació a vè-cambiar un salut en novell parlar amb un francès de Tolosa que passa? Y aqueixes glories el tornen fanàtic.

Jo sé que'm jugo la vida si afirmo que l'esperantisme de molts no es més qu'una tartarinada. Y heusaquí no obstant un altre aspecte de la qüestió. En el trau del jec encare hi caben insignies. Siguem del somatén, de la Creu Roja y d'altres institucions que permetin la vanitat d'un llasset o d'un botó o d'una medalla. Condecorèmse si no's condecoren. Y el primer dia que aprèn a confegir el deixeble den Zamenhof, ja ostenta el símbol. Se'l posa sobre tot a les festes. Li agradaria ser interrogat per algun mister d'aqueixos que pinten acuareles. Si ho fos no sabria què respondre pero mentrestant la gent s'entera de que allí en passa un que podria petjar un mapa mundi sense un petit mal entès. L'idea de que fora apte pera parlar de política amb un esquimal l'omple d'orgull. Y fins li sembla que té més gana desde que porta l'estrella.

L'esperantista es l'caloide de la sociabilitat. Amb els companys celebren reunions, s'associen, pel sant

del mestre compren un present, li dediquen am *lingua internacia*, l'esposen, fan badar als tranzeunts, aprofiten les bones disposicions de calque senyoreta petulant pera esbravar l'accent y acaben com una Euterpe o un Pensil ballant y cometent altres excessos.

A Girona en el passat mes de Juny varen celebrar examens; estrenaren senyera y al final tingueren himne am gran espatec de trompeteria. Ara va bé. Acabaran per crucificar an en Zamenof, après cal que pidolin un sabre per barba.

Diu que la cerimonia fou brillant y que's repartiren diplomes d'apítut mundial. Viva; els venedors de ma-

nov-09.
Riells:

—Aquest any ens han apedregat la vinya desde dall. Si haguessin balxat a apedregarla polser ens hi hauríem tornat.

—De què't servirà tant estudiar si no pots arribar a guanyar una pesseta?.... Jo a la teva edat ja havia fet una fortuna y no sabia ni llegir ni escriure.

res està de sort; els recrutes ja tenen el fusell carregat; contra qui l'engegaràn? Aquest serà el llur neguit. Jo me'ls imagino desde ara fent càbales pera arreplegar una persona exòtica digne de ser fusellada. Aixís com Diògenes, am son fanal, cercaba un home ells am llur certificat cercaràn l'esperantista.

Encara confío veurels pidolar per les cantonades; espero oir llur veu llastimosa de captaire.

Pietat senyor. Un mal estranger! Anque sigui un turc d'aqueixos que venen sabatilles, per mor de Déu!

ROBERT MESTALL.

Generositats

ES, com llegir els diaris. Les publicacions quinzenals, setmanals, mensuals, no entren en quinta. Son coses pensades les que hi porten. Però els diaris! Allò es un doll d'aigua fresca y abundosa com el de la font de Sant Patllari.

Diu un d'ells: Un milionari (milionari excels) després de fruir y en conseqüencia d'agotar quatre fortunes, després de fer de cotxero de punt, ofici al qual la naturalesa'l cridava, quan no podia anar dintre, rebé com un man-nà, la quinta fortuna.

»Y el milionari fruí y agotà la quinta fortuna. Sols quedaven repartits entre les seves butxaques y les del procurador alguns bitllets. Ben recullit, ben recullit, uns cent mil duros.

»El nostre Fouquet (un Fouquet de *Veinte años después*), prepara un sopar am cignes del parque y paons de l'India y *pez gato* de la cascata. Els entreteniments feien la mida y els vins vells y escullits tapaven l'ampolla. Cent mil duros a rodar.

»Amb una copa plena, anuncià a les amistats la seva ruina y els oferí el *pessetero*, am llantes de goma, que seria cada nit a les portes del *Edén*».

Sursum!!!

Quan el PAPITU plegui, no pagarém ni al impressor, ni grabador, ni dibuixants, ni an en Magí, qu'es el mosso, però en cambi, convidarém a una fontada als socis del Ateneu, que'ns llegeixen en l'exemplar que'n

Martorell deixa pacientment a la taula de revistes cada dimecres.

Un altre bon article de Micer Josep Carner

EL DARRER ULTRATJE. —Elles, les que viuen amuradades, les clandestines, les repelides per la llum del día, les de nines inexpressives, de cossos flonjos, d'impudícies maquinals, ixen tumultuariés, mes obeint estrictament una consigna; y se desborden per la ciutat com una torrentada de llot.

Per un moviment que volia tenir com a finalitat l'atacament a la perfecció social, elles foren requerides; acàs se les judicava criatures conscients, alliberades de tot prejudici, sacerdotesses de la vida nova.

Llurs cossos, tomba de la sana juvenesa, de la dignitat humana, de la energia, pululaven entorn del incendi, de la barricada; ab una ferotgia interminable's rescabalaven de sa infamant esclavitut; se revenjaven contra Deu y els homes de llurs pecats y de tots els qui pecaren ab elles. Semblava que ab presentalles de sanch y depredació imploressin del Mal espasmes d'una sàdica tortura en setials incandescents.

Ab alegrta infernal incendiaren el soplug dels infants—elles, de flanch estèril.—Feren ressonar sa cridoria obscena en els dormitoris immaculats de les monges. Violaren les tombes, arrossegant els cossos adorants, que finaren sense marciment. Y, en les vies burgeses, escarnfen, passant arremorades, la bonesa còmoda y temorega, que s'arraula endins, ben endins de les finestres closes.